Skolinspektionen

Beslut
2012-05-30
Dnr 44-2011:3645

Rymdgymnasiet

Rektorn vid Rymdgymnasiet

Beslut för gymnasieskola

efter tillsyn av Rymdgymnasiet i Kiruna kommun

Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå, Besöksadress Nygatan 18-20
Telefon: 08-586 080 00, Fax: 08-586 080 08
www.skolinspektionen.se

Tillsyn av Rymdgymnasiet

Vid tillsynen besökte Skolinspektionen Rymdgymnasiet den 14 mars 2012.

Helhetsbedömning

Rymdgymnasiet är Sveriges nordligaste gymnasieskola och erbjuder utbildning inom de nationella programmen Naturvetenskapsprogrammet och Teknikprogrammet. Skolan har en tydlig rymdvetenskaplig profil och ett nära samarbete med European Space Agency (ESA), Institutet för rymdfysik (IRF) och Esrange Space Center. Kunskapsresultaten vid Rymdgymnasiet ligger över rikssnittet. År 2011 var 95 procent av de elever som fullföljde utbildningen inom fyra år behöriga till universitets- och högskolestudier. I de fall där elever riskerar att inte nå målen strävar skolan efter att snabbt upptäcka och utreda elevens behov och vidta åtgärder. Skolinspektionen har dock uppmärksammat brister i de åtgärdsprogram som skolan upprättar.

Vid skolan bedrivs ett målinriktat arbete för att främja studiemiljön och motverka kränkande behandling. Det arbete och de aktiviteter som genomförs utgår ifrån de förutsättningar som skolan har. Exempelvis att flera av skolans elever bor inackorderade långt från hemorten och det konsekvenser det medför för elevens hela studiesituation.

Rymdgymnasiet har upprättat en tydlig plan för sitt kvalitetsarbete med utgångspunkt i skolans uppdrag och övergripande mål som dikteras i lagstiftningen. Planen beskriver syftet för kvalitetsarbetet, anger modeller för att stödja arbetet och definierar ansvarsområden såväl inom skolan som gentemot huvudmannen Malmgruppen AB. Rektorn har god kännedom om skolans arbete, leder och utvärderar kontinuerligt verksamheten. Dock behöver skolan förbättra dokumentationen av sitt kvalitetsarbete.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Rymdgymnasiet i Kiruna kommun måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till. En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken Skäl för beslut.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Rymdgymnasiet att senast den 23 augusti 2012 avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Särskilt stöd

De åtgärdsprogram som skolan upprättat uppfyller inte skollagens krav.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med särskilt stöd.

I detta ingår att:

- Åtgärdsprogrammen anger vilka elevens behov är, vilka åtgärder som planeras samt hur planerade åtgärder ska följas upp och utvärderas (3 kap. 9 § skollagen).

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Rektorn ser inte till att systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten dokumenteras i tillräcklig omfattning.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

I detta ingår att:

- Dokumentationen av skolans systematiska kvalitetsarbete innehåller en sammanställning och analys av kunskapsresultaten i kärnämnen/gymnasiegemensamma, ämnen/kurser med anknytning till skolans rymdprofil samt utvärdering av skolans förebyggande arbete för att främja trygghet och studiero (4 kap. 6 § skollagen).

Omfattning, innehåll och resurstillgång

Gymnasieutbildningarna uppfyller inte författningarnas krav vad gäller innehåll och omfattning.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med omfattning, innehåll och resurstillgång.

I detta ingår att:

- Benämningen av de nationella program som erbjuds överensstämmer med författningarnas krav (15 kap. 7 § skollagen, 16 kap. 2 § skollagen, 16 kap. 5 § skollagen, Skollagen Bilaga 2).

- De individuella studieplanerna anger om en elev följer ett fullständigt eller utökat program samt i dessa fall vilka kurser som ligger utanför det fullständiga programmet (1 kap. 7 § gymnasieförordningen (2010:2039), 1 kap. 12 § gymnasieförordningen (1992:394)).

Handläggningsrutiner

Skolan har inga rutiner för att skicka slutbetyg till kommunen där skolan är belägen.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med handläggningsrutiner.

I detta ingår att:

- Huvudmannen har rutiner för att skicka slutbetyg till kommunen där skolan är belägen (29 kap. 18 § skollagen).

Skäl för beslut

Föreläggande:

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:
De åtgärdsprogram som skolan upprättat uppfyller inte skollagens krav.

Motivering:
Enligt den mall skolan använder för åtgärdsprogram anges elevens aktuella studiesituation, elevens starka sidor, mål för åtgärderna, vilka åtgärder som planeras att vidtas samt tid för uppföljning av åtgärderna. Dock visar granskningen på brister i hur särskilda stödåtgärder dokumenteras i åtgärdsprogrammen.

De åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av behandlar elever som är i behov av omprov, elever som har restuppgifter och hög frånvaro. Vad målet är för åtgärderna är i dessa fall tydliga. Det framgår dock inte alltid av åtgärdsprogrammen vilket särskilt stöd eleven är i behov av fram till dess att eleven kan/ska genomföra omprovet. Under rubriken "åtgärder" anges ofta "omprov" i de aktuella ämnena. Omprov är inte en särskild stödåtgärd. Däremot är de insatser som görs utöver ordinarie undervisning, för att ge eleven förutsättningar att klara omprovet, särskilda stödåtgärder och dessa ska dokumenteras i åtgärdsprogrammet. Omprovet är att betrakta som en del av uppföljningen och utvärdering tillsammans med övriga avstämningar av åtgärderna på väg fram mot ett omprov. Exempelvis genom att regelbundet stämma av en studieplanering inför omprovet. Hur och när dessa avstämningar ska ske ska också framgå av åtgärdsprogrammet.

Författning:
3 kap. 9 § skollagen.

Bedömningsområde: Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning:
Rektorn ser inte till att det systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten dokumenteras i tillräcklig omfattning.

Motivering:
Skolan har upprättat en skriftlig kvalitetsredovisning som dokumentation av skolans systematiska kvalitetsarbete. Dock saknas viktiga underlag för analys och för att kunna planera och genomföra relevanta åtgärder i syfte att utveckla utbildningen och öka måluppfyllelsen.

Exempelvis saknas sammanställning och analys av kunskapsresultaten i flera av kärnämnen/gymnasiegemensamma ämnen (Historia, Idrott och hälsa, Religionskunskap, Samhällskunskap). Det finns heller ingen sammanställning och analys av kunskapsresultat för något eller några av de ämnen/kurser knutna till skolans rymdprofil. Vidare saknas i dokumentationen en utvärdering av skolans förebyggande arbete för att främja trygghet och studiero. Därmed saknas ett viktigt underlag för förslag till förbättringsåtgärder vid skolan.

Andra tänkbara områden att ta med i dokumentationen av skolans systematiska kvalitetsarbete kan vara arbetet med särskilt stöd samt arbetet med att ge elever som lätt når kunskapskraven ledning och stimulans att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Det är Skolinspektionens bedömning att rektor i större utsträckning behöver dokumentera skolans kunskapsresultat, resultatanalys och föreslagna förbättringsåtgärder.

Författning:
4 kap. 6 § skollagen.

Bedömningsområde: Omfattning, innehåll och resurstillgång

Bedömning:
Gymnasieutbildningarna uppfyller inte författningarnas krav vad gäller innehåll och omfattning.

Motivering:
Enligt den nya skollagen ska alla gymnasieskolor, oavsett huvudman, erbjuda nationella program. Det är ur flera aspekter viktigt att ungdomar gör ett så väl övervägt gymnasieval som möjligt. Det förutsätter att informationen om och marknadsföringen av gymnasieutbildningen sker på ett allsidigt, sakligt och korrekt sätt. Det är således viktigt att det klart framgår för eleverna vilken utbildning och vilket innehåll i utbildningen en skola erbjuder. Förutom programmen skolan erbjuder så är det viktigt att det tydligt framgår vilka nationella inriktningar och vilka programfördjupningskurser som erbjuds. Det är också bra om det framgår vad som erbjuds inom det individuella valet. Rymdgymnasiet bedriver undervisning på nationella program, Naturvetenskapsprogrammet och Teknikprogrammet. Skolan benämner dock sina program, Rymdteknikprogrammet och Rymdvetenskapsprogrammet, vilket inte är i överenstämmelse med skollagen.

De individuella studieplaner som upprättats vid skolan anger varken om eleven följer ett fullständigt eller utökat program eller, i förekommande fall, vilka kurser som ligger utanför det fullständiga programmet. Detta ska anges i ele-

vens studieplan från och med att eleven börjar läsa kursen som ligger utanför det fullständiga programmet.

Författning:
15 kap. 7 § skollagen.

16 kap. 2 § skollagen.

16 kap. 5 § skollagen.

Skollagen Bilaga 2.

1 kap. 7 § gymnasieförordningen (2010:2039).

1 kap. 12 § gymnasieförordningen (1992:394).

Bedömningsområde: Handläggningsrutiner

Bedömning:
Skolan har inga rutiner för att skicka slutbetyg till kommunen där skolan är belägen.

Motivering:
Huvudmannen för en fristående skola där betyg sätts ska lämna över elevernas slutbetyg till den kommun där skolan är belägen. Anledningen är att bevarandet av framförallt slutbetyg från någon av de obligatoriska skolformerna och motsvarande handlingar från utbildning på gymnasienivå är av stor betydelse med hänsyn till elevernas rättssäkerhet.

Fristående skolor omfattas inte av offentlighetsprincipen eller av skyldighet att arkivera handlingar enligt arkivlagen. Handlingar i fristående skolor är således inte allmänna eller offentliga. En elev som förlorar exempelvis ett betygsdokument kan inte med stöd av nu gällande lagstiftning räkna med att kunna få en kopia av detta genom att vända sig till den skola där det är utfärdat, om skolan inte har en offentlig huvudman.

Huvudmannen för Rymdgymnasiet förvarar elevernas slutbetyg i ett av kommunens arkiv. Huvudmannen har dock inga rutiner för att överlämna slutbetyg till kommunen där skolan är belägen för att säkerställa att dessa dokument registreras och bevaras. Detta måste åtgärdas.

Författning:
29 kap. 18 § skollagen.

Bakgrund

Måluppfyllelse

Andelen elever vid Rymdgymnasiet som år 2011 fullföljt utbildningen inom fyra år uppgick till 100 procent. Andelen har under den senaste femårsperioden varierat mellan 83 och 100 procent. Motsvarande andel för riket år 2011 är 76 procent. För 2011 var 95 procent av de elever som fullföljde utbildningen inom fyra år vid Rymdgymnasiet behöriga till universitets- och högskolestudier. Andelen har under den senaste femårsperioden varierat mellan 80 och 100 procent. År 2011 var den genomsnittliga betygspoängen 16,0 jämfört med rikets 14,0. Den genomsnittliga betygspoängen har under de senaste fem åren varierat mellan 14.2 och 16,0 poäng. Sammantaget hade alla elever uppnått minst godkänt betyg i samtliga kärnämneskurser år 2011.

Rektorn beskriver ett väl genomtänkt förebyggande arbete mot kränkande behandling med tydlig utgångspunkt i en kartläggning av skolans förutsättningar. Skolinspektionens bedömning är att skolans värdegrundsarbete ger goda resultat. De flesta elever uttrycker i skolans enkäter att de trivs och känner sig trygga vid sin skola. Rektorn och huvudmannen framhåller i intervjuer att det råder ett gott arbetsklimat och att förhållningssättet är respektfullt mellan elever och mellan elever och personal. Skolinspektionen konstaterar dock att skolans årliga plan mot kränkande behandling inte motsvarar de krav som författningarna ställer.

Beskrivning av Rymdgymnasiet

Rymdgymnasiet är Sveriges nordligaste gymnasieskola. Skolan har två program, Naturvetenskapsprogrammet och Teknikprogrammet. Kursplaner profileras med hjälp av rymdverksamheten i Kiruna genom ett nära samarbete med European Space Agency (ESA), Institutet för rymdfysik (IRF) och Esrange Space Center.

Rymdgymnasiet erbjuder även vinteridrott som tillval på det tekniska programmet. Valbara kurser är bland annat Snowboard och New School-/Freestyleinriktning.

Rymdgymnasiet är beläget på Malmfältens folkhögskoleområde. Varje klass har ett hemklassrum och eleverna har tillgång till bibliotek och idrottshall. Elevhälsan köps in av den kommunala elevhälsan och en privat aktör för att säkerställa tillgång till psykolog och kurator.

Skolans elever kommer från hela Sverige och varje termin genomförs en vecka

som distansundervisning. Skolinspektionen har granskat hur skolan genomför dessa distansveckor. Resultaten finns publicerade i en separat rapport, Kvalitetsgranskning av den fristående gymnasieskolan Rymdgymnasiet i Kiruna kommun, dnr: 40-2010:270.

Delar av administration och hela ekonomin sköts centralt av huvudmannen. Ansvaret som pedagogiska ledare vilar på en rektor.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit Lena Johansson och Jonas Hedström.

På Skolinspektionens vägnar

Joakim Blomberg
Enhetschef

Pär Axelsson
Undervisningsråd

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).